

7. Максименко С. Д. Загальна психологія. – Київ : Центр навчальної літератури, 2017. – 480 с.
8. Орбан-Лембрик Л. Б. Соціальна психологія. – Київ : Академвидав, 2010. – 560 с.
9. Савчин М. В. Загальна психологія. – Київ : Академія, 2016. – 344 с.
10. Сисоєва С. О. Педагогічні технології. – Київ : Центр навчальної літератури, 2013. – 256 с.

ФОРМУВАННЯ SOFT SKILLS ЯК СКЛАДОВОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Барміна Д. В., студентка,

Науковий керівник - канд. пед. наук, доцент Черкашина Ж.В.

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

У сучасних умовах стрімких соціально-економічних змін, глобалізації та цифровізації постає потреба в оновленні традиційних підходів до професійної підготовки фахівців. Швидкий розвиток технологій спричиняє втрату актуальності вузькоспеціалізованих технічних навичок (hard skills), натомість зростає значення м'яких навичок (soft skills), які забезпечують адаптивність, комунікативну гнучкість, критичне мислення, емоційний інтелект і здатність до ефективної взаємодії в професійному середовищі.

Сучасні дослідження свідчать про постійне зростання попиту на фахівців із розвиненими soft skills, адже саме вони визначають конкурентоспроможність, професійну мобільність і можливості кар'єрного розвитку. Європейські освітні стандарти та міжнародні ініціативи у сфері розвитку людського капіталу підкреслюють необхідність інтеграції цих навичок в освітній процес, що актуалізує пошук ефективних підходів до їх формування. Останні дослідження ринку праці говорять про те, що посилюється інтерес до soft skills. Більшість роботодавців вважають їх так само важливими, як і професійні знання та вміння. Вважається, що професійні вміння та навички застарівають, а soft skills є актуальними завжди [2]. Формування soft skills у майбутніх фахівців будь-яких спеціальностей є актуальною проблемою та обґрунтованою вимогою до освіти людей в сучасних глобалізованих умовах. Питаннями формування soft skills у

здобувачів освіти наразі займаються дослідники С. Голод, К. Коваль, В. Корольчук, К. Корсікова, О. Кравець, Л. Сергеева, Л. Степанова, А. Стадній та ін. У зазначених дослідженнях піднімаються питання ролі та значення soft skills для професійної діяльності фахівця, актуальності формування soft skills, як необхідної умови ефективного розвитку професійних сфер. Формування soft skills у майбутніх фахівців будь-яких спеціальностей є актуальною проблемою та обґрунтованою вимогою до освіти людей в сучасних глобалізованих умовах

Водночас у науковому середовищі залишаються дискусійними питання щодо сутності soft skills, їх структури, методів розвитку та оцінювання рівня сформованості. Недостатня розробленість концептуальних засад їх інтеграції у професійну освіту зумовлює потребу в подальших міждисциплінарних дослідженнях і впровадженні інноваційних педагогічних технологій.

Актуальність дослідження полягає в необхідності теоретичного обґрунтування та практичного впровадження сучасних методів розвитку soft skills у студентів з метою підготовки конкурентоспроможних фахівців. Перспективними у цьому контексті є проєктне навчання, інтерактивні технології, групова робота та моделювання професійних ситуацій, які сприяють підвищенню якості професійної підготовки майбутніх спеціалістів.

У сучасному світі, що характеризується динамічними соціально-економічними змінами, глобалізаційними процесами та цифровізацією, система вищої освіти зазнає суттєвих трансформацій. Традиційні підходи до професійної підготовки фахівців, орієнтовані переважно на формування вузькоспеціалізованих знань і технічних умінь (hard skills), поступово втрачають свою ефективність. Натомість дедалі більшого значення набувають м'які навички (soft skills), які забезпечують успішну професійну діяльність у мінливому середовищі.

Soft skills охоплюють широкий спектр універсальних компетентностей, зокрема комунікативні здібності, критичне мислення, емоційний інтелект, уміння працювати в команді, лідерські якості, здатність до адаптації та саморозвитку. Саме ці навички сприяють ефективній взаємодії, прийняттю рішень у

нестандартних ситуаціях і професійній мобільності фахівців. Сучасний ринок праці висуває високі вимоги до рівня сформованості таких компетентностей, що визначає їхню ключову роль у забезпеченні конкурентоспроможності випускників закладів вищої освіти.

Європейські освітні стандарти та міжнародні стратегії розвитку людського капіталу акцентують на необхідності інтеграції soft skills у зміст освітніх програм. Це зумовлює потребу у впровадженні інноваційних педагогічних підходів, спрямованих на розвиток не лише професійних знань, а й особистісних якостей здобувачів освіти. Водночас у науковому дискурсі залишаються актуальними питання щодо визначення сутності soft skills, їх структурних компонентів, методів формування та критеріїв оцінювання рівня їх сформованості.

Формування soft skills у процесі професійної підготовки здобувачів вищої освіти можливе за умови використання активних та інтерактивних методів навчання. До них належать проєктна діяльність, кейс-методи, ділові та рольові ігри, групові завдання, тренінги, а також моделювання професійних ситуацій. Такі підходи сприяють розвитку комунікативних умінь, здатності до співпраці, відповідальності та креативності, що є необхідними для майбутньої професійної діяльності.

Особливого значення набуває також створення освітнього середовища, яке стимулює активну участь студентів у навчальному процесі, розвиток їхньої автономності та рефлексивних умінь. Викладач у цьому контексті виступає не лише джерелом знань, а й фасилітатором навчання, який організовує умови для формування ключових компетентностей.

Отже, формування soft skills є невід'ємною складовою сучасної професійної підготовки здобувачів вищої освіти. Їх розвиток забезпечує підвищення якості освіти, сприяє успішній інтеграції випускників у професійне середовище та відповідає вимогам сучасного ринку праці. Перспективи подальших досліджень полягають у розробленні ефективних методик оцінювання рівня сформованості soft skills та вдосконаленні педагогічних технологій їх розвитку.

Soft skills – це навички, прояв яких важко відстежити, але вони дозволяють ефективно і гармонійно взаємодіяти з іншими людьми. Вони включають універсальні і загальнокультурні компетенції сучасного конкурентоздатного фахівця. Нині у вітчизняному науковому дискурсі поняття «soft skills» визначається термінологічною парадигмою: «м'які навички», «навички успішності», «універсальні навички», «метапредметні навички», «гнучкі навички», «соціальні навички» тощо. Кожен з названих вище термінів має смислові відмінності, однак спільною особливістю є їхня надпрофесійність. Soft skills не завжди піддаються кількісному вимірюванню. Іноді їх називають персональними компетенціями, оскільки вони залежать від людини, її якостей і пов'язані з особистими характеристиками. Soft skills необхідні у будь-якому виді професійної діяльності, тому їх потрібно активно формувати у здобувачів освіти на етапі навчання у закладах загальної середньої, а інтенсивно розвивати – у закладах фахової передвищої, закладах професійної (професійно-технічної) та вищої освіти [1]. Підготовка фахівців у всі часи існування викликала бурхливі пошуки шляхів та способів її вдосконалення та ефективності. З огляду на вимоги сучасності, особливості розвитку та становлення покоління XXI сторіччя та надскладні умови роботи в часи воєнного стану, виникає необхідність в адаптації методів навчання до вимог змішаного навчання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Кірдан, О., Кірдан, О. Формування soft skills здобувачів вищої освіти в освітньому процесі закладу вищої освіти. Психолого-педагогічні проблеми сучасної школи. Вип. 2(6), 2022. с. 152–160. [https://doi.org/10.31499/2706-6258.2\(6\).2021.248144](https://doi.org/10.31499/2706-6258.2(6).2021.248144)

2. Купрієвич В.О., Ільїна Т.В. Soft Skills як необхідна складова професійного розвитку педагога. Професійний розвиток в умовах цифровізації суспільства: сучасні тренди: матеріали III науково-практичної конференції / наук. ред. О.М. Спірін, О.А. Остряньська. Київ - Житомир: НАПН України ДЗВО «Університет менеджменту освіти», ЖДУ ім. І.Франка. 2022. 304 с. С. 246-248. <https://lib.iitta.gov.ua/734790/>

3. Діденко Ж. Формування м'яких навичок («Soft skills») на заняттях англійської мови в майбутніх менеджерів в умовах дистанційного навчання. Актуальні питання гуманітарних наук. 2021. Том 2. Вип. 35. С. 266–271.

4. Коваль К. О. Розвиток «Soft skills» у студентів – один з важливих чинників працевлаштування. Вісник Вінницького політехнічного інституту. 2015. № 2. С. 162–167.

5. Волинець К. І. Підготовка майбутнього педагога нової генерації в контексті ініціатив давоського форуму з питань освіти. Педагогічна освіта: теорія і практика. Сер. Психологія. Педагогіка : зб. наук. праць. 2021. № 36 (2). С. 74–79

6. Муравйова І. О. Soft skills у сучасних реаліях української освіти. Інноваційна педагогіка. 2021. Т. 1. Вип. 32. С. 108–112

7. Бучинська Т. В. Формування універсальних компетентностей людини в умовах інклюзивного розвитку світового господарства : дис. ... канд. економ. наук : 08.00.02. Тернопіль, 2018. 255 с.

ВНУТРІШНЯ ПОРОЖНЕЧА: КОЛИ НІЧОГО НЕ РАДУЄ

Чорнощока К. С., студентка,

Наукова керівниця: доц. Черкашина Ж. В.

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Чи помічали ви колись, що речі, які раніше приносили радість, раптом перестають вас радувати? Ніби нічого не сталося, але всередині щось змінюється: зникає інтерес, нічого не хочеться, а на місці емоцій — порожнеча...

На сьогоднішній день, ця тема є актуальною, бо враховуючи сьогоднішній ритм життя, який не дає перепочинку, постійну перевантаженість, втому та стрес, внутрішня порожнеча є майже звичною частиною нашого досвіду. І хоча багато хто списує це на втому або тимчасовий настрій, насправді такі відчуття з'являються дедалі частіше.

Метою роботи є зрозуміти, як і чому виникає внутрішня порожнеча і як її можна подолати, щоб повернути радість та сенс у повсякденне життя. Внутрішня порожнеча - це психологічний стан, що характеризується відчуттям емоційної німоти, відсутністю інтересу до життя, браком енергії та глибокою самотністю, навіть за наявності зовнішнього благополуччя. Внутрішня порожнеча – це здатність психіки створити для людини видимість порожнечі. Це коли всередині ніби тиша, але така, що кричить. Коли біль ховаєш так глибоко, що навіть сам себе перестаєш відчувати. Здається, що там нічого немає — ні думок, ні емоцій, ні бажань, ні світла. Але ця порожнеча — не справжня порожнеча. Це ніби захисна стіна, що не дає болю прорватись, але водночас і душу тримає в полоні.